Місячний Економічний Моніторинг України

- Венеціанська комісія розкритикувала проект закону про парламентські вибори в Україні.
- Зростання реального ВВП було підтримано вищим споживанням
- Реструктуризація «Нафтогазу» продовжується.
- У вересні втретє цього року спостерігався одночасний дефіцит поточного та фінансового рахунків платіжного балансу.
- Верховна Рада ухвалила зміни до Податкового кодексу щодо спрощеної системи оподаткування.
- Зростання середньої заробітної плати сповільнилось до 16,5% дпр у вересні через повільніше зростання заробітної плати в більшості секторів.
- Уряд спробував упорядкувати соціальні пільги з метою знизити кількість виплат соціальної допомоги, призначеної судами.
- У жовтні зростання ІСЦ сповільнилось до 5,4% дпр, рівня який не спостерігався з 2002 року.
- Інтервенції НБУ збільшились у вересні.
- Тема місяця: Регіональна інтеграція

№11 (133)
листопад
2011

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 28%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 19%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Політика: Венеціанська комісія розкритикувала проект закону про парламентські вибори в Україні

У жовтні Міністерство юстиції передало Венеціанській комісії остаточний проект закону про парламентські вибори, який враховує попередні рекомендації, що були висловлені Комісією. За результатами пленарної сесії Венеціанської комісії 14-15 жовтня був оприлюднений Спільний висновок Венеціанської комісії та ОБСЄ / БДІПЛ щодо цього законопроекту. Відповідно до документа, представлена в законопроекті виборча система не відповідає тій, яка обговорювалась представниками Венеціанської комісії під час їх зустрічей з українською владою. Крім того, комісія критично оцінила повернення до змішаної виборчої системи, підвищення виборчого бар'єру з 3% до 5% та заборону на участь у виборах політичних блоків. При цьому ОБСЄ / БДІПЛ та Венеціанська комісія вітали рішення Віктора Януковича не виносити президентський законопроект на розгляд Верховної Ради, а направити його на обговорення та доопрацювання за участю парламентських фракцій всіх політичних сил.

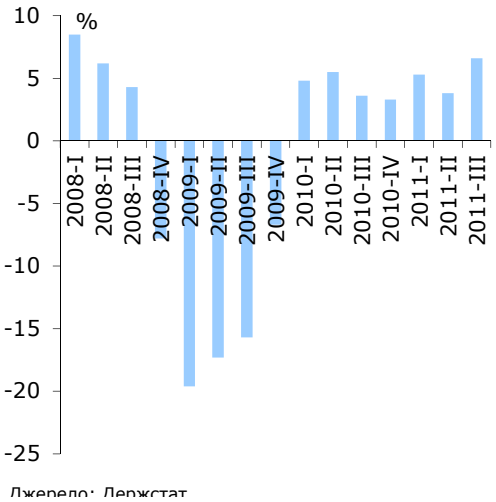
3 листопада було створено спеціальну комісію Верховної Ради, яку очолив депутат блока "НУ-НС" Руслан Князевич. Завдання комісії полягає в розробці до 17 листопада консенсусного проекту Закону "Про вибори народних депутатів України" з урахуванням пропозицій Венеціанської комісії, яка вказує зокрема на необхідність введення регіональних списків і відкритих списків, які збережуть пропорційне представництво, але дозволять виборцям не голосувати за непопулярних кандидатів.

Реальний сектор: Зростання реального ВВП було підтримано вищим споживанням

ВВП: За попередньою оцінкою Держстату зростання реального ВВП пришвидшилось до 6,6% дпр в третьому кварталі 2011 року. Зростання, ймовірно, було підтримано споживанням домогосподарств та зростанням запасів нещодавнього урожаю зернових.

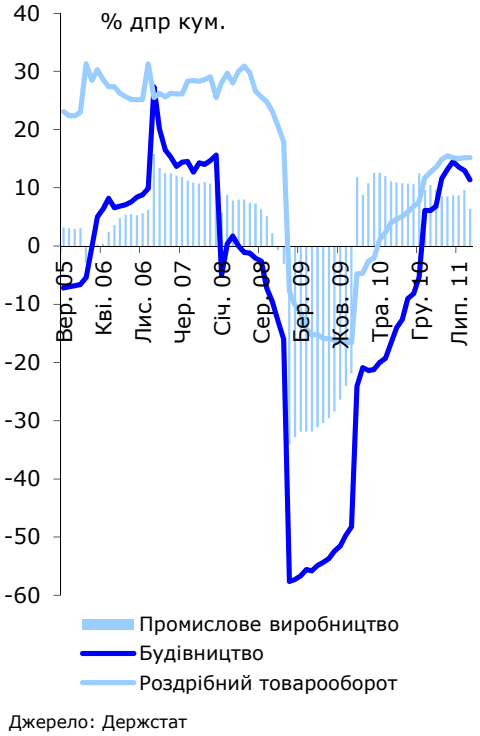
Секторальні тенденції: Зростання реального промислового випуску сповільнилось до 6,4% дпр у вересні порівняно із 9,6% дпр в серпні через кілька причин. Зокрема, випуск експортоорієнтованих секторів, як-то хімічної промисловості та металургії, скоротився порівняно із серпнем через слабший зовнішній попит. Випуск в машинобудуванні сповільнився насамперед через вищу статистичну базу. Разом з тим, харчова промисловість зросла у вересні у річному вимірі завдяки ефекту статистичної бази та, можливо, більш ранньому початку переробки цукрових буряків та насіння соняшнику.

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

Тенденції реального сектору

Джерело: Держстат

Зростання вантажообороту сповільнилось надалі до 7,4% днар в січні-вересні. Приріст будівельних робіт також сповільнився до 11,4% днр, ймовірно, через ефект статистичної бази. Зокрема, в третьому кварталі 2010 року зросли капітальні видатки на фінансування проектів в рамках підготовки до Євро-2012 року. Зростання сільського господарства пришвидшилось до 13,7% днр насамперед через зростання урожаю зернових (на 17,0% днр на 1 жовтня), цукрових буряків (на 15,0% днр), насіння соняшнику (на 35,1% днр) та картоплі (на 30,0% днр). Водночас, тваринництво зберегло темп зростання на рівні 2,8% днр.

Галузеві новини: Реструктуризація «Нафтогазу» продовжується

Енергетика. На початку жовтня НАК «Нафтогаз України» продовжила реструктуризацію компанії. Зокрема, вона підписала прямі договори на постачання газу з підприємствами ТКЕ. Раніше збутовою діяльністю в структурі «Нафтогазу» займалось дочірнє підприємство «Газ України». Відповідно «Нафтогаз» подав заявку до Національної комісії регулювання електроенергетики на збільшення максимального ліцензійного об'єму поставок газу по нерегульованому тарифу з 3.5 млрд. куб. м газу до 17 млрд. куб. м газу на рік. Також державні пакети акцій 48 підприємств з газопостачання та газифіка ції (міськ- та облгазів) були передані з уставного капіталу НАК до Фонду Держмайна для їх приватизації.

Реформування НАК відбувається в зв'язку з приєднанням України до Енергетичного співтовариства і необхідністю адаптації законодавства України до європейського законодавства в області енергетики. Раніше озвучувалися плани уряду виставити у 2012 році на IPO неконтрольні пакети акцій «Укргазвидобування», «Укртрансгаза», «Чорноморнафтогаза», «Укртранснафти» та інших, які входять в структуру «Нафтогазу».

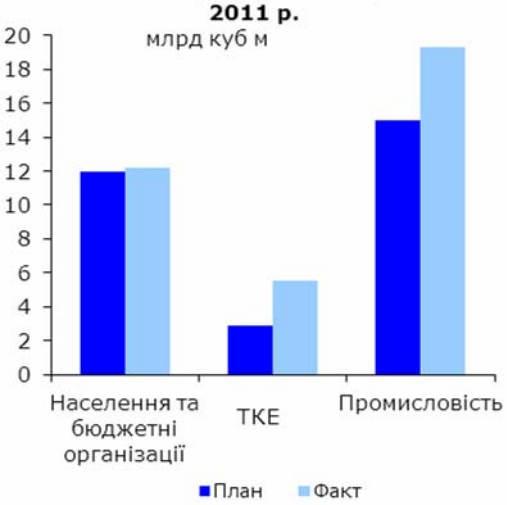
Сільське господарство. 22 жовтня 2011 року було скасовано експортні податки на пшеницю та кукурудзу. Експортні податки на ячмінь залишилися на встановленому раніше рівні: 14%, але не менше 23 євро за тону. Це рішення сприяло відновленню експорту зернових з України, що принесло дохід галузі. Це також є сигналом, який запевнить міжнародне співтовариство, що Україна працює над лібералізацією своєї торгівельної політики та покращенням інвестиційного клімату в аграрній галузі.

Також у жовтні був підписаний Меморандум щодо взаєморозуміння між Міністерством аграрної та продовольчої політики України та великими зернотрейдерами. Експортери пообіцяли узгоджувати з Міністерством обсяги експорту зернових для забезпечення продовольчої безпеки країни. У свою чергу, Міністерство пообіцяло інформувати експортерів щодо введення експортних обмежень щонайменше за два місяці, а також підтримувати конкурентне середовище, якщо такі обмеження вводяться.

І хоча це помірний крок уряду, у разі дотримання обіцянок, прозорість та передбачуваність у галузі будуть покращені. У подальшому це може сприяти залученню інвестицій до сільського господарства України.

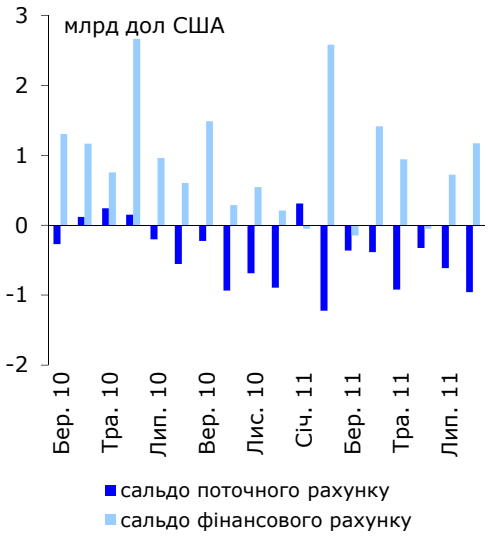
Транспорт. 3 листопада 2011 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про морські порти», який перебував на розгляді у Раді протягом останніх 9 років. Перше читання закон пройшов ще у 2007 році. Прийнятий Радою закон починає реформу портової галузі і відкриває приватизацію портів. Функції хазяйнування та адміністрування відділяються одна від одної, а стивидорська діяльність суттєво лібералізується, щоб залучити приватних інвесторів. Портову інфраструктуру можна буде приватизувати, віддати в концесію або в оренду. За державою залишаються функції контролю безпеки судноплавства, які будуть проводитися капітаном та адміністрацією порту. Закон передбачає механізми гарантій для інвесторів та компенсацію їх вкладів на побудову причалів. Проте причали та інші гідротехнічні споруди не можуть бути приватизовані, а тільки передані в довгострокову

Споживання природного газу за 9 міс. 2011 р.

Джерело: Енергобізнес

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

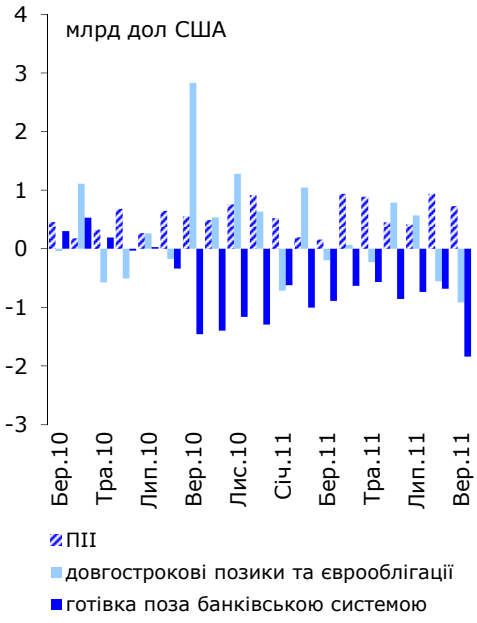
оренду або концесію. Також не підлягає приватизації земля і акваторія порту.

Зовнішній сектор: Подвійний дефіцит у вересні

У вересні втретє цього року спостерігався одночасний дефіцит поточного та фінансового рахунків платіжного балансу. Дефіцит рахунку поточних операцій незначно розширився до 1,02 млрд дол. США проти 0,96 млрд дол. США у серпні. Невелике зменшення дефіциту торгівлі товарами компенсувалось сезонним зменшенням експорту послуг. Зростання експорту товарів до сповільнилось 26,8% дпр через високу статистичну базу та обмеження на експорт зерна. Експорт товарів залишається на порівняно низькому рівні протягом року. Імпорт товарів виріс на 30,9% дпр у вересні через зростання імпорту мінеральних продуктів та продукції машинобудування (на 39% дпр).

На фінансовому та капітальному рахунку у вересні було зафіксовано дефіцит на 1,0 млрд дол. США через прискорення відтоку готівкової валюти з банків, а також зникненням загадкового "іншого капіталу". НБУ також зафіксував значний притік ПІІ на рівні 0,7 млрд дол. США, а банки збільшиои короткостроковий борг на 0,7 млрд дол. США. Зменшення попиту на готівкову іноземну валюту вказує на покращення ситуації в жовтні.

Вибрані показники рахунку фінансових операцій

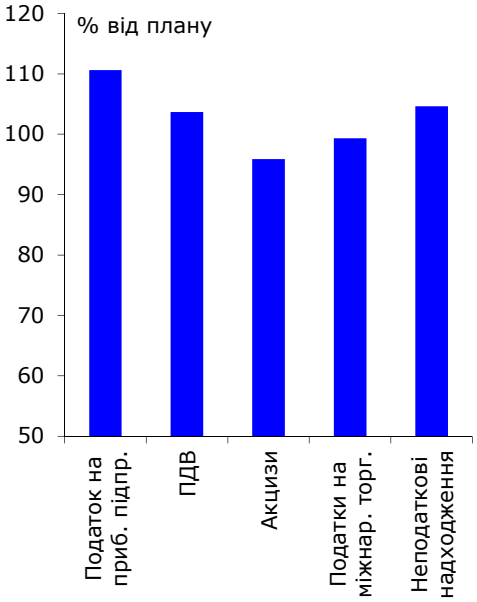
Джерело: попередні оцінки НБУ

Фіскальна політика: спрощена система оподаткування зазнала змін

Зміни до податкового законодавства. 20 жовтня Верховна Рада ухвалила зміни до Податкового кодексу щодо спрощеної системи оподаткування. Зокрема, Законом встановлюється чотири групи підприємців, які можуть використовувати спрощену систему оподаткування, залежно від річного обороту, способу здійснення та видів господарської діяльності, кількості найманих осіб. Максимальний річний доход для фізичних осіб, що перебувають на спрощеній системі оподаткування, встановлено на рівні 3 млн грн, для юридичних осіб -5 млн грн . Крім того, компаніям, які перебувать на загальній системі оподаткування, було дозволено включати до бази оподаткування податком на прибуток витрати на товари та послуги, придбані в осіб, які обрали спрощену систему оподаткування. В цілому, ці зміни були спрямовані на покращення економічних умов діяльності малого бізнесу.

Водночас, такі послуги, як консалтинг, бухгалтерський облік, інформаційні технології тощо, були виключені з переліку сфер діяльності, на які поширюється спрощена система оподаткування, змушуючи таких підприємців переходити на загальну систему оподаткування або сплачувати податки як самозайняті особи. Іншою незручністю для платників податків став щоквартальний перерахунок податкових ставок, оскільки останні були прив'язані до мінімальної заробітної плати. У другому кварталі 2011 року, число нових підприємців зменшилося на 40% порівняно з аналогічним періодом 2010 року.

Доходи Державного бюджету (загальний фонд) у січні-вересні 2011 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Державний бюджет-2012. 20 жовтня Верховна Рада ухвалила Проект Державного бюджету на 2012 рік у першому читанні. У Кабінета Міністрів є два тижні для перегляду й покращення проекта. Потім кінцевий документ має бути внесений до Парламенту для його ухвалення у другому (останньому) читанні. До того, 15 вересня, уряд подав законопроект Державного бюджету на 2012 рік на розгляд до Верховної Ради. Згідно із Проектом, доходи та видатки Державного бюджету були заплановані на рівні 338 млрд грн і 362 млрд.грн відповідно. Дефіцит Державного бюджету, у тому числі дефіцит НАК «Нафтогазу» та Пенсійного фонду, був встановлений на рівні 2,5% від ВВП (порівняно з 3,5% від ВВП відповідно до плану на 2011 рік), що відповідає фінансовим параметрам, визначеним в угоді стенд-бай з МВФ.

Виконання бюджету. За даними Державного казначейства, доходи Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) зросли на 39,3% дпр до 227 млрд грн, в першу чергу через низьку статистичну базу 2010 року та відновлення економіки. Крім того, значні суми надходжень до бюджету були отримані в результаті переплат за податками й зборами та податкових перевірок (17,4 млрд грн і 5,4 млрд грн відповідно). Доходи від ПДВ збільшилися на 70,8% дпр у зв'язку зі зростанням виробництва та імпорту. Водночас, обсяг відшкодування ПДВ був на 1,2% нижче, ніж рік тому (31,9 млрд грн). Надходження від податку на прибуток підприємств (ППП) також збільшилися (на 42,6% дпр). Це здебільшого пов'язано зі збільшенням прибутків приватних промислових компаній. Другим за величиною сектором, який сприяв зростанню ППП, була торгівля.

План видатків загального фонду Державного бюджету було недовиконано на 6,1%. Загальні капітальні видатки склали лише 40,4% від плану. Дефіцит Державного бюджету (загальний фонд) збільшився до 10,9 млрд грн в порівнянні з 6,6 млрд грн в січні-серпні. Водночас, залишок коштів на єдиному казначейському рахунку (ЄКР) зменшився в жовтні на 42,9% (до 6,3 млрд грн), що погіршує фінансову стійкість.

Нова класифікація (групи) підприємців у зв'язку зі змінами щодо спрощеної системи оподаткування

Критерій	Група			
	1	2	3	4
Спосіб здійснення діяльності (правовий статус)	Фіз. особа	Фіз. особа	Фіз. особа	Юр.особа
Макс річний обсяг доходу, тис. грн	150	1 000	3 000	5 000
Макс кількість найманих осіб	0	10	20	50
Ставка податку	1-10% від мін зарплати	2-20% від мін зарплати	3% від доходу вкл. ПДВ (або 5% без ПДВ)	3% з від доходу вкл. ПДВ (або 5% без ПДВ)

Джерело: Зміни до Податкового кодексу від 20 жовтня 2011

Соціальна політика: Спроби впорядкувати соціальні пільги

В Україні в законі про Державний бюджет зазвичай передбачаються кошти, які є достатні лише для часткового фінансування соціальних пільг. Протягом останніх кількох років дедалі більше осіб, які належать до пільгових категорій, дедалі частіше отримували рішення суду щодо виплати пільг державою в повному обсязі, який передбачено в законі, тоді як інші особи отримували зменшені виплати, як передбачено в бюджеті. Це призвело до викривлень у системі соціальних пільг та обмежило наявні кошти на виконання судових рішень, прийнятих не на користь держави. Уряд спробував упорядкувати соціальні пільги, що утримуються різними групами населення, з метою знизити кількість виплат соціальної допомоги, призначеної судами. Разом з тим, він спробував це зробити шляхом впровадження повного контролю уряду над соціальними виплатами. Це призвело до сильних протестів з боку таких груп привілейованих осіб, як афганці та чорнобильці, біля стін Верховної Ради, які були спрямовані зупинити прийняття відповідного законопроекту.

Зокрема відповідно до цього законопроекту, який підготовлено до другого читання, розмір пільг визначатиметься Кабінетом Міністрів в межах наявного фінансування, хоча уряду заборонено зменшувати номінальний розмір виплат. Це положення буде чинним доки парламентом не буде ухвалено закон щодо повного перегляду системи соціальної допомоги.

З одного боку, пільги, які передбачено в законодавстві, ніколи не фінансувалися в повному обсязі і в поточному вигляді це неможливо. Зокрема за оцінками Віце-прем'єр-міністра Сергія Тігіпка, бюджетне фінансування потрібне на фінансування соціальних пільг в повному обсязі становить 171 млрд грн., що є нереальним за поточної економічної ситуації. З іншого боку, чинна система соціального захисту є неефективною, коли домогосподарства с середніми і високими доходами отримують більшу частку соціальної допомоги. Отже, реформа є необхідною і повинна бути проведена в найближчому майбутньому. Водночас уряд застосував неправильний підхід, коли він зосередився на обмеженні соціальних пільг, а не на кращій адресності.

На сьогодні Сергій Тігіпко вже оголосив про наміри уряду збільшити пенсії принаймні для афганців та чорнобильців. В цілому, такий крок може бути впроваджений одночасно із обмеженням пільг для цих груп населення за умов правильного провадження та комунікації.

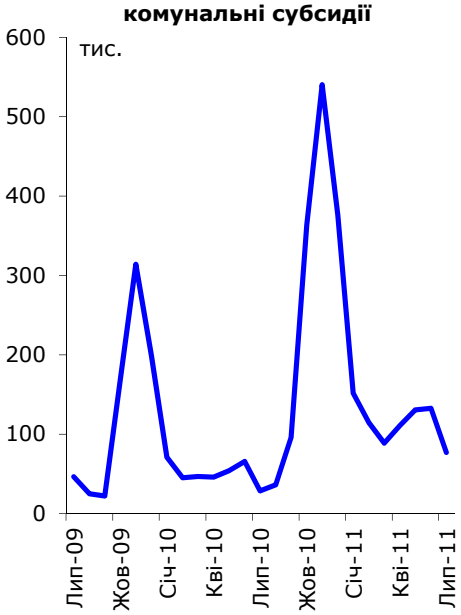
Ринок праці: Зростання заробітної плати сповільнилось

Зростання середньої заробітної плати сповільнилось до 16,5% дпр у вересні порівняно із 18,2% дпр у серпні через повільніше зростання заробітної плати в більшості секторів. Середня заробітна плата досягла 2737 грн. В цілому, головними рушійними силами зростання заробітної плати цього року залишилось покращення фінансового стану підприємств, а також поступове підвищення мінімальної заробітної плати. Номінальна заробітна плата найшвидше зростала в сільському господарстві (на 26% дпр) завдяки гарному врожаю цього року. Разом з тим, середня заробітна плата в секторі залишилась низькою на рівні 73,2% від середньої заробітної плати. Найнижча заробітна плата сплачувалась в секторі охорони здоров'я (65,6% від середньої), що ставить питання питання реформи сектору охорони здоров'я на порядок денний. Зокрема низька оплата праці медикам призводить до значної корупції в секторі.

Монетарна політика: Інфляція зменшується до нових рекордів

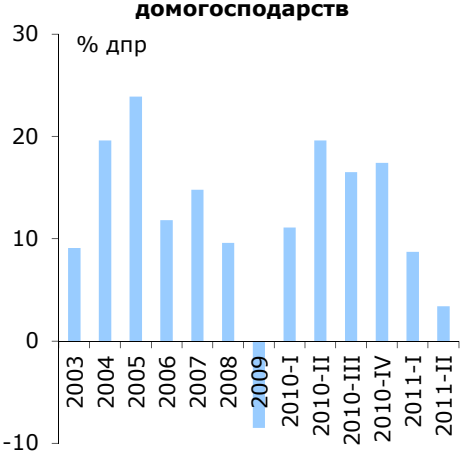
У жовтні зростання ІСЦ сповільнилось до 5,4% дпр, рівня який не спостерігався з 2002 року. За даними Держстату ціни на фрукти

Сім'ї, яким призначено житлово-комунальні субсидії

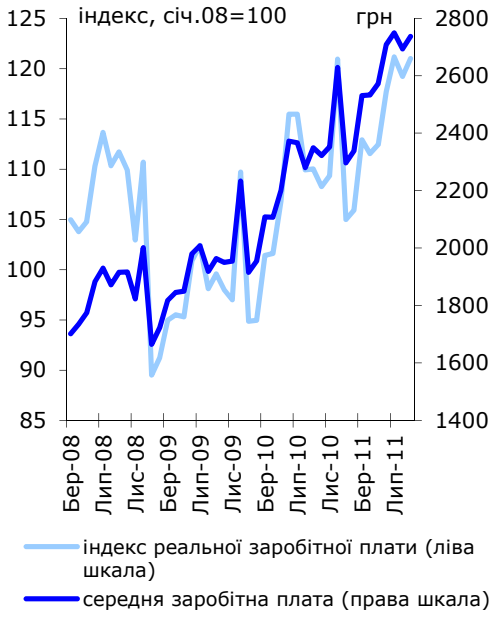
Джерело: Держкомстат

Реальні наявні доходи домогосподарств

Джерело: Держстат

Середня заробітна плата

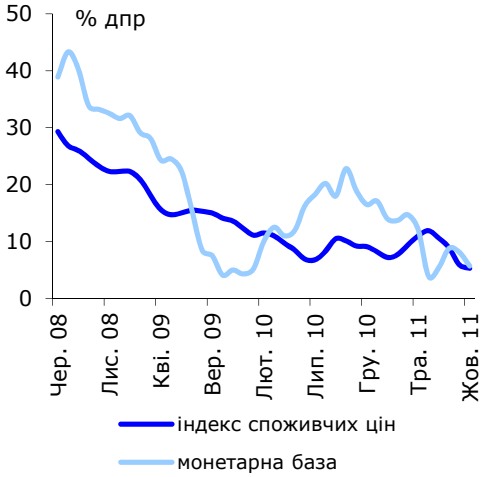

Джерело: Держкомстат

впали на 1,9% дпр і цін на овочі – на 42,7% дпр. За останні чотири місяці фрукти і овочі переважно визначали сповільнення від червневого рівня. Базова інфляція, що виключає коливання цін на непереоблені харчові продукти, енергію, та товари, що підлягають державному ціновому регулюванню, сповільнилась лише до 7,8% дпр з 8,3% дпр в червні.

Ліквідність банків стала ще більш обмеженою в жовтні, а середні міжбанківські процентні ставки перевищували 20% річних в окремі дні. Середні процентні ставки були близькими до рівня серпня. НБУ вилучив 12 млрд. грн. з банківського сектора через продаж іноземної валюти. НБУ частково компенсував вплив інтервенцій через закупку ОВДП та кредити рефінансування. Уряд додав ліквідність у банківський сектор через збільшення фіскального дефіциту.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

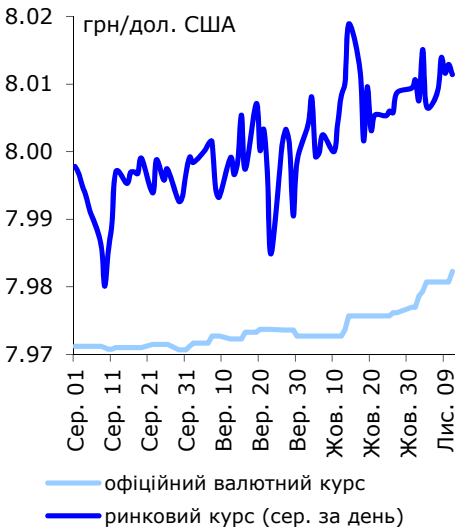
Джерело: Держстат, НБУ

Фінансові ринки: Інтервенції НБУ збільшились у вересні

Обмінний курс. У жовтні міжбанківський валютний курс дещо знецінився до 8,01 грн за дол. США. Готівковий курс знецінився дещо більше і досягнув (середній між курсом покупки і продажу) 8,04 грн за дол. США з 8,01 грн за дол. США. Попит на готівкові долари США зменшився до 2,4 млрд дол. США проти 3,6 млрд дол. США в вересні. В результаті чисті продажі іноземної валюти НБУ для підтримки курсу скоротились до 1,5 млрд дол. США.

Міжнародні резерви НБУ впали до 34,2 млрд дол. США з 38,95 млрд дол. США оскільки подорожчання євро щодо долара США частково компенсувало вплив інтервенцій на резерви.

Обмінний курс

Джерело: НБУ

Державний борг. У жовтні Міністерство фінансів значно збільшило внутрішні запозичення після невдалих спроб у попередні місяці. Цього вдалося досягти завдяки запровадженню у вересні нового фінансового інструменту (індексованих на курс грн/долл облігацій), що дозволило зменшити валютні ризики покупців державних облігацій. Інвестори не були зацікавлені у придбанні звичайних неіндексованих облігацій. Водночас, USD-індексовані облігації мали значний попит, особливо з боку державних та іноземних приватних банків. У результаті уряду вдалося розмістити 3,9 млрд грн ОВДП з середньозваженою доходністю 8,5% річних. Попит розподілився між трьохрічними та п'ятирічними облігаціями, що становить 43,9% і 56,1% від загального обсягу випуску, відповідно. Обсяг розміщення у цьому місяці був достатнім для погашення основної суми боргу та відсоткових виплат за випущеними раніше облігаціями (3,3 млрд грн). Міністерство фінансів, ймовірно, продовжить пропонувати USD-індексовані облігації до кінця цього року.

Кабінет Міністрів Україні традиційно продовжує збільшуватися статутний капітал НАК "Нафтогаз Україна". На початку листопада він збільшився на 4,0 млрд. грн. У цілому, статутний капітал цього підприємства досяг 46,3 млрд грн порівняно з 5,5 млрд грн в 2009 році.

Тема місяця: Регіональна інтеграція

Врожай жовтня: завершення переговорів щодо двох взаємодоповнюючих ЗВТ

Вероніка Мовчан

У жовтні 2011 року Україна зробила важливий крок на шляху до встановлення тісніших регіональних зв'язків зі своїми найбільшими сусідами, ЄС і СНД. З одного боку, було офіційно заявлено про завершення переговорів щодо створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі (ЗВТ) між ЄС і Україною. З іншого боку, Україна підписала Угоду про ЗВТ в рамках СНД.

З формальної точки зору обидві угоди забезпечують однаковий рівень регіональної інтеграції, а саме вільну торгівлю. Проте де-факто вони дуже різні.

Торговельні переговори з ЄС були спрямовані на розробку першої угоди нового типу – «глибокої і всеосяжної» торговельної угоди за участю ЄС, що охоплює широке коло пов'язаних з торгівлею питань і спрямована не лише на усунення бар'єрів в торгівлі «за межами кордону», але й покликана забезпечити глибоке регуляторне зближення.

Насправді, за наявною інформацією, угода про глибоку і всеосяжну ЗВТ з ЄС має чітко виражений регуляторний і інституційний характер. Важливі регуляторні зміни очікуються в області конкуренції, державної допомоги, державних закупівель, санітарних та фіто-санітарних заходів, технічного регулювання, захисту прав інтелектуальної власності, забезпечення сталого розвитку (екологічні питання, трудові і соціальні питання) тощо.

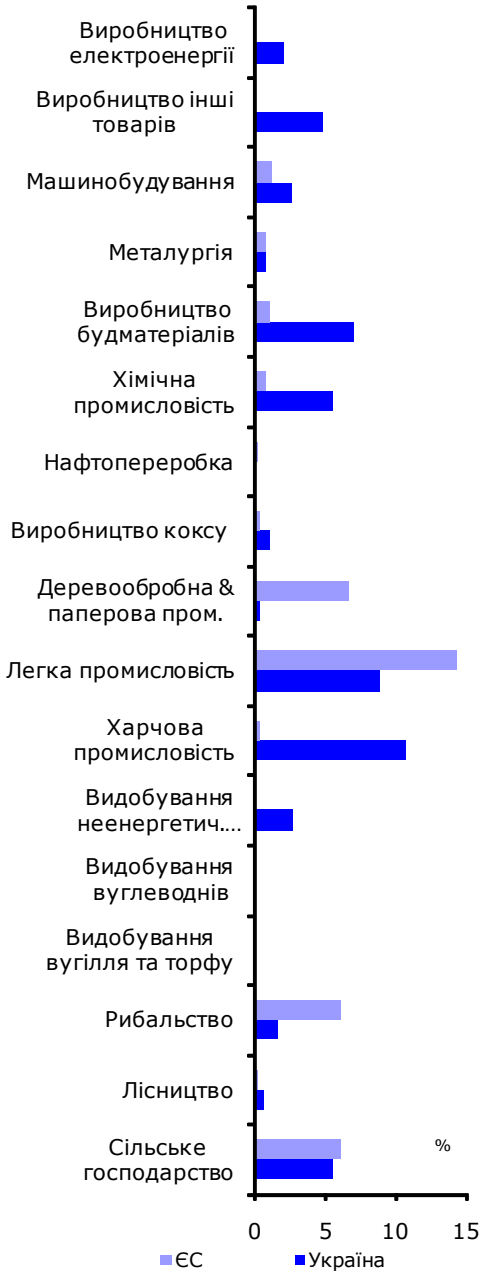
Угода передбачає суттєву лібералізацію торгівлі товарами між Україною та ЄС, взаємне відкриття ринків. Ключові зміни включають:

- Безмитний експорт в ЄС для промислової продукції, починаючи з дати набрання Угодою чинності;
- Значні квоти на безмитний експорт окремих видів сільськогосподарської продукції в ЄС, в тому числі молочних продуктів, зерна і круп, цукру;
- Перехідні періоди для лібералізації ввізних мит в Україні;
- Безмитний імпорт більшості сільськогосподарської продукції ЄС в Україну;
- Спеціальні режими щодо імпорту автомобілів (код ТН ЗЕД 8703) і вживаного одягу в Україну;
- Відмова ЄС від експортних сільськогосподарських субсидій в торгівлі з Україною; та
- Поступове скасування експортних мит в Україні, але введення тимчасової надбавки на експорт для насіння соняшнику, брухт кольорових металів та шкір в рамках так званих «двосторонніх заходів захисту».

Імплементація цієї амбітної Угоди зумовить безмитний доступ до найбільшого у світі ринку для більшості українських продуктів, що створює значні можливості для експорту; поліпшення доступу на ринки третіх країн через гармонізацію стандартів з ЄС і, отже, перехід на визнані у світі стандарти; та кращий внутрішній інвестиційний клімат. Як результат, глибока і всеосяжна ЗВТ з ЄС сприятиме підвищенню добробуту домогосподарств.

Угода про ЗВТ, підписана більшістю країн-учасниць СНД за винятком Азербайджану, Узбекистану і Туркменістану, є набагато менш амбітною. Вона лише трохи змінює існуючий статус-кво. На сьогодні торговельні режими в рамках СНД було визначено мережею двосторонніх угод про вільну торгівлю. Ці ЗВТ були зосереджені на торгівлі товарами і спрямовані на створення безмитної торгівлі, але передбачали певні виключення. Жодна з цих двосторонніх ЗВТ не охоплює сфери послуг або більшості

Поточні ввізні мита в Україні та ЄС, в розрізі секторів

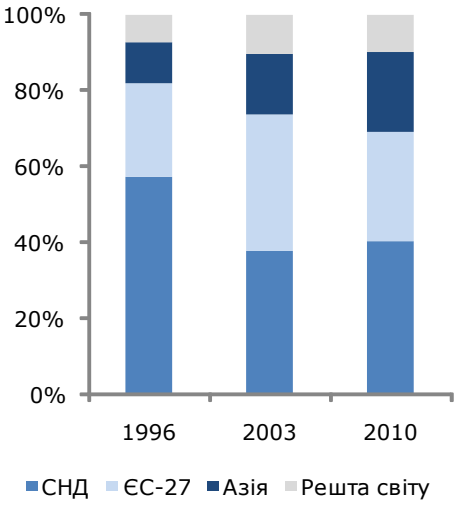
Джерела: Митний тариф України, Market Access Map, розрахунки авторів

інших пов'язаних з торгівлею питань. Те ж саме справедливо і для угоди, підписаної в жовтні 2011 року. Ця угода стосується лише торгівлі товарами, і в ній збережено велику частину виключень, що застосовуються у двосторонніх угодах про ЗВТ.

Основною перевагою підписання ЗВТ в рамках СНД є твердження, що торгівля товарами в рамках СНД буде відбуватись на основі принципів і практик СОТ. Наприклад, Угода передбачає, що технічне регулювання в рамках СНД ЗВТ буде ґрунтуватися на Угоді СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, що стимулюватиме новий етап конвергенції технічного регулювання в рамках СНД на основі міжнародних, зокрема європейських, практик. Створення спільної регуляторної платформи між країнами, деякі з яких не є членами СОТ, сприятиме скороченню витрат, пов'язаних з нетарифними заходами регулювання торгівлі, і тим самим полегшенню торгівлі.

Якщо обидві угоди будуть успішно ратифіковані і впроваджені, вони, безсумнівно, принесуть користі Україні, сприяючи розвиткові торгівлі з основними партнерами, на які в сукупності припадає більше двох третин товарообігу країни.

Структура товарообігу України

Джерело: Державна служба статистики України

Економічні Тенденції		IVкв10	Iкв11	IIкв11	IIIкв11	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-1,0	5,3	3,2	13,7	5,0	5,3	4,0	3,5	3,2	9,1	10,5	13,7	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	11,0	9,7	8,7	8,6	10,5	9,7	8,5	8,5	8,7	8,7	8,9	8,6	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-5,4	6,8	14,5	11,4	6,1	6,8	11,6	13,2	14,5	13,6	13,0	11,4	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	7,6	13,5	15,2	15,2	12,7	13,5	14,9	15,5	15,2	15,0	15,2	15,2	…
Середня заробітна плата	грн.	2407	2389	2605	2727	2338	2531	2533	2573	2708	2749	2694	2737	…
ІСЦ	% дпр	9,1	7,7	11,9	5,9	7,2	7,7	9,4	11,0	11,9	10,6	8,9	5,9	5,4
ІВЦ	% дпр	18,7	20,3	20,0	21,3	21,4	20,3	20,8	18,8	20,0	20,3	19,9	21,3	16,3
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	27,7	40,5	36,2	31,5	46,8	49,2	44,4	43,9	42,5	40,0	39,4	38,0	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	30,1	51,6	47,4	39,9	64,1	58,5	52,3	52,5	50,8	46,7	44,6	44,1	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-8,4	-3,0	-5,5	-9,1	-2,1	-3,1	-3,8	-4,6[e]	-5,5	-6,7	-8,1	-9,1	…
Поточний рахунок, на кінець періоду**	млрд. дол. США	-2,9	-1,3	-2,9	-5,5	-0,9	-1,3	-1,7	-2,6	-2,9	-3,5	-4,5	-5,5	…
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-2,1	-3,8	-4,0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	34,6	36,4	37,6	35,0	36,7	36,4	38,4	37,9	37,6	37,8	38,2	35,0	34,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	15,8	13,7	3,9	8,1	14,0	13,7	14,7	12,1	3,9	5,4	8,8	8,1	5,7
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.	% річних	13,6	13,3	13,5	14,8	12,9	13,3	13,0	13,4	14,0	13,9	14,9	15,5	18,7
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,96	7,95	7,98	7,99	7,95	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	8,00	8,01
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,93	7,94	7,97	7,97	7,94	7,94	7,96	7,97	7,97	7,97	7,97	7,97	7,97
Обмінний курс, середній	євро	10,79	10,85	11,48	11,27	10,83	11,10	11,49	11,48	11,47	11,38	11,42	11,03	10,91

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095,0
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	138,0
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1	4,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-5,9
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,5
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11
ВВП	млрд. грн.	244,1	189,0	214,1	250,3	259,9	219,4	260,2	304,7	310,3	263,6	316,5
Реальний ВВП	% дпр	-7,8	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,8	5,5	3,6	3,3	5,3	3,8
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	4,7	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	1,2	7,8	9,4	9,0	12,7	14,1
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	7,4	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	4,1	-1,9	3,7	5,0	0,1	-0,4
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-23,1	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-7,5	-1,2	12,6	10,6	4,5	8,6
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-13,2	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	-0,2	10,8	2,6	4,9	19,0	4,9
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-11,8	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-7,8	16,7	20,2	14,3	39,3	24,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	19,2	-1,1	3,4	2,2	-11,6	4,9	0,1	-3,3	0,3	5,8	1,1
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-27,0	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	14,4	16,1	12,5	15,0	12,9	8,7
Будівництво (реальна)*	% дпр	-39,5	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-12,4	-8,7	7,4	1,3	7,8	21,7
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-6,2	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	1,1	-1,6	1,7	0,3	9,7	1,6
Транспорт (реальна)*	% дпр	-0,3	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	5,5	6,8	5,2	3,0	4,4	5,8
Платіжний баланс												
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-3,7	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,3	-1,6
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-9,4	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,5	-6,4	-3,8	-4,1
Баланс товарів	млн. дол. США	-3562	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-2880	-2320
Баланс послуг	млн. дол. США	15	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	855	1047
Поточні трансферти	млн. дол. США	723	632	667	640	722	608	728	797	842	1034	866
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1058	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-967	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1841
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97
Бюджет												
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,6	35,9	30,6	25,5	36,0	30,6	30,0	23,0	32,0	32,0	29,5
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,9	5,3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,3	4,8	4,9	4,7
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,3	4,0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,8	12,1	8,3	6,4	11,0	9,7	9,7	8,4	9,8	7,4	12,6
Акцизні збори	% від ВВП	1,4	2,0	2,3	2,5	2,6	2,4	2,9	2,5	2,5	2,1	3,0
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	41,2	35,4	36,6	29,6	34,5	32,7	38,2	30,0	37,2	32,1	32,6
Поточні видатки	% від ВВП	33,8	34,5	34,9	27,0	31,4	32,1	36,9	26,3	32,5	30,8	30,2
Капітальні видатки	% від ВВП	7,4	0,9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,7	1,2	2,3
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-10,3	0,0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-7,9	-7,4	-5,6	-0,3	-3,3
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1
Ринок праці												
Середня зарплата (реальна)	% дпр	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	8,7	3,4
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2
Банківський сектор												
Грошовий агрегат М0	% дпр	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5
Грошовий агрегат М2	% дпр	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
e -за попередніми даними НБУ, оцінка номінального ВВП ІЕД

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.